

Dikshaurjit International Interdisciplinary Online Research Journal, Latur (DIIRJL)

Add.:Khadgaon Rd,Sambhaji Nagar,Near Smt.SushiladeviDeshmukh Senior College, LaturLatur, Maharashtra 413512, India.
Phone:9890408998, 8329647660Email ID: diirjournal@gmail.comWebsite:<https://www.diirjournal.com>

प्रा. अफजल औब सय्यद

आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, औसा

गणित विषय आणि इतर विषयांचा समन्वय : एक अभ्यास

सारांश

सध्याच्या शिक्षणपद्धतीत केवळ स्वतंत्र विषयांचे ज्ञान देणे पुरेसे ठरत नाही. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध विषयांमध्ये समन्वय आवश्यक आहे. गणित हा असा विषय आहे की जो विज्ञान, भूगोल, अर्थशास्त्र, संगणक, कला व दैनंदिन जीवनाशी घट्ट जोडलेला आहे. या संशोधनात गणित विषयाचा इतर विषयांशी असलेला संबंध, त्याचे शैक्षणिक महत्त्व आणि अध्यापनातील उपयोग यांचा अभ्यास करण्यात आला आहे.

प्रस्तावना

गणित हा केवळ आकड्यांचा विषय नसून तर्कशक्ती, समस्या सोडवण्याची क्षमता आणि विश्लेषण कौशल्य विकसित करणारा विषय आहे. आधुनिक शिक्षणप्रणालीत विषय समन्वय

ही संकल्पना महत्त्वाची ठरत आहे. गणिताचा इतर विषयांशी समन्वय साधल्यास अध्यापन अधिक प्रभावी, रंजक आणि उपयुक्त ठरते.

संशोधनाची उद्दिष्टे

१. गणित विषयाचा इतर विषयांशी असलेला संबंध अभ्यासणे
२. विषय समन्वयामुळे होणारे शैक्षणिक फायदे समजून घेणे
३. अध्यापन प्रक्रियेत गणित विषयाचा समन्वय कसा साधता येईल हे स्पष्ट करणे

संशोधन पद्धती

या संशोधनासाठी वर्णनात्मक पद्धतीचा वापर करण्यात आला आहे. संदर्भग्रंथ, शैक्षणिक लेख, अभ्यासक्रम आणि शिक्षकांचे अनुभव यांचा आधार घेण्यात आला आहे.

गणित व इतर विषयांचा समन्वय

१. गणित व विज्ञान
विज्ञानातील सूत्रे, मापन, वेग, अंतर, घनता इत्यादी संकल्पना गणिताशिवाय अपूर्ण आहेत. प्रयोगांचे निष्कर्ष समजून घेण्यासाठी गणितीय गणना आवश्यक असतात.
२. गणित व भूगोल
नकाशा वाचन, प्रमाण (चड्डुष्टु), अक्षांश-रेखांश, तापमान मापन यामध्ये गणिताचा मोठा वापर होतो.
३. गणित व अर्थशास्त्र
नफा-तोटा, व्याज, मागणी-पुरवठा, आकडेवारी, ग्राफ्स या संकल्पना गणितावर आधारित आहेत.
४. गणित व संगणक विज्ञान
अल्गोरिदम, प्रोग्रामिंग, लॉजिक, डेटा विश्लेषण यांचा पाया गणितावरच आधारित आहे.
५. गणित व कला
चित्रकला, वास्तुकला, रांगोळी, सममिती, आकृती रचना यामध्ये गणितीय तत्त्वे वापरली जातात. विषय समन्वयाचे फायदे

-विद्यार्थ्यांची तार्किक व सर्जनशील विचारशक्ती वाढते **संदर्भ**

-शिकणे अधिक रंजक व जीवनाशी संबंधित होते

-विषयभीती कमी होते

-समस्या सोडवण्याची क्षमता विकसित होते

गणित शिक्षण पद्धती डॉ. रघुनाथ पाटील

प्राथमिक ते माध्यमिक स्तरावर गणित शिकवण्याच्या पद्धतीचा समावेश.

गणित शिक्षण शैक्षणिक दृष्टिकोन (संपादक: डॉ.

सुभाष देशमुख)

निष्कर्ष

गणित विषयाचा इतर विषयांशी समन्वय साधल्यास

शिक्षण अधिक परिणामकारक होते. विद्यार्थ्यांना

गणिताचे प्रत्यक्ष जीवनातील उपयोग समजतात व

त्यांचा सर्वांगीण विकास होतो. त्यामुळे शिक्षकांनी

अध्यापनात विषय समन्वयाचा अधिकाधिक वापर

करावा.

तर्कशक्ती, गणिती समस्या सोडवणे, आणि नविन

पद्धतींचा अभ्यास.

गणित शिक्षणासाठी मार्गदर्शन सीबीएसई / राज्य

शैक्षणिक मंडळ

Teaching of Mathematics – R.S. Agarwal “Methods

of Teaching Mathematics – B. K. Nigam “Principles

& Methods of Teaching Mathematics – A. K. Sharma